

Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi

Pre-School Teachers' Views On Learning Centers

Tuğçe Güzelyurt¹

Şırnak University, Silopi Vocational Collage, Department of Child Care and Youth Services

Filis Dayanan²

Şırnak University, Silopi Vocational Collage, Department of Child Care and Youth Services

Ayten Ahmetoğlu³

Şırnak University, Silopi Vocational Collage, Department of Child Care and Youth Services

Seher Çakır⁴

Şırnak University, Silopi Vocational Collage, Department of Child Care and Youth Services

ABSTRACT

Pre-school education is an education which is offered to children between 0-6 years of age in an educational environment organized under a plan and programme. Pre-school environments are planned, systematic regulated environments supported by the educational process in line with the child's developmental characteristics. One of the most important element in this environment is learning centers. The number of learning centers and their position within the classroom should be arranged in parallel with the skills aimed at gaining the educational environment in the pre-school period. The level of knowledge of teachers about learning centers should be sufficient for being organized learning centers. In line with this information, the aim of the study is to examine deeply the perceptions of pre-school teachers about the organization of educational environments and learning centers. The study group of the research consists of 41 pre-school teachers working in pre-school education institutions in Silopi district of Şırnak province of the Ministry of Education in 2018-2019 Academic Year. The data in the research were collected by interview form created by the researchers. The data were analyzed with descriptive analysis technique and content analysis technique. As a result, it was determined that pre-school teachers were aware of the importance of learning centers in the development of the child. The main reasons for the lack of learning centers are expressed as economic and physical inadequacy. However, it is considered that teachers are not equipped to select and organize the primary learning center in the current circumstances.

Key Words: Pre-School Education Institutions, Learning Center, Teacher View, Silopi.

ARTICLE INFO

Received: 12.03.2019

Revision received:

21.05.2019

Accepted: 30.05.2019

Published online:

31.05.2019

¹Instructor Tuğçe Güzelyurt
tugce.guzelyurt@hotmail.com
0507 347 84 39

²Pre-Graduate Student Filis Dayanan

³Pre-Graduate Student Ayten Ahmetoğlu

⁴Pre-Graduate Student Seher Çakır

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrenme Merkezlerine İlişkin Görüşleri

Tuğçe Güzelyurt¹

Şırnak Üniversitesi, Silopi Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü

Filis Dayanan²

Şırnak Üniversitesi, Silopi Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü

Ayten Ahmetoğlu³

Şırnak Üniversitesi, Silopi Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü

Seher Çakır⁴

Şırnak Üniversitesi, Silopi Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü

ÖZET

Okul öncesi eğitim, 0-6 yaş arasındaki çocuklara bir plan ve program kapsamında düzenlenmiş eğitim ortamında sunulan eğitimidir. Okul öncesi eğitim ortamları ise, çocuğun gelişim özellikleri doğrultusunda eğitim sürecinin desteklendiği planlı, sistemli düzenlenmiş ortamlardır. Bu ortamda yer alan en önemli unsurlardan biri öğrenme merkezleridir. Öğrenme merkezlerinin sayısı, sınıf içindeki konuları ve eğitim ortamı okul öncesi dönemde kazandırılması hedeflenen becerilerle paralel olarak düzenlenmelidir. Öğrenme merkezlerinin düzenlenmesi için öğretmenlerin öğrenme merkezlerine ilişkin bilgi düzeylerinin yeterli olması gerekmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin eğitim ortamlarının ve öğrenme merkezlerinin düzenlenmesine yönelik görüşlerini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Şırnak ilin, Silopi ilçesinde okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 41 okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan görüşme formuyla toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. Sonuç olarak okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezlerinin çocuğun gelişimindeki önemini farkında oldukları belirlenmiştir. Öğrenme merkezlerinin az olmasının temel nedenleri ekonomik ve fizik yetersizlik olarak ifade edilmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin mevcut koşullarda öncelikli öğrenme merkezi seçme ve düzenleme konusunda donanımlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim Kurumları, Öğrenme Merkezi, Öğretmen Görüşü, Silopi.

MAKALE BİLGİSİ

*Alınma Tarihi:12.03.2019
Düzeltilmiş hali alınma tarihi: 21.05.2019
Kabul Edilme Tarihi: 30.05.2019
Çevrimiçi yayınlanma tarihi:31.05.2019*

¹Öğretim Görevlisi Tuğçe Güzelyurt
tugce.guzelyurt@hotmail.com
0507 347 84 39

²Ön Lisans Öğrencisi Filis Dayanan

³Ön Lisans Öğrencisi Ayten Ahmetoğlu

⁴Ön Lisans Öğrencisi Seher Çakır

Giriş

Okul öncesi dönem 0-72 ay arasını kapsayan, çocuğun çevrenin etkisine en açık olduğu ve temel becerilerin kazanıldığı dönemdir (Uludağ, 2008). Okul öncesi eğitim ise, çocukların birinci sınıfa başlamadan önce, ilkokulda çocuğun edineceği bilgilere temel hazırlayan ve çocuğun mevcut potansiyelinin belirlenerek geliştirilmesini amaçlayan eğitim kademesidir. Her eğitim kademesinde olduğu gibi okul öncesi eğitim de düzenli ve planlı bir şekilde ilerleyen bir yapıya sahiptir (Polat Unutkan, 2006). Bu yapıyı oluşturan unsurların tamamı çocuğun gelişimini etkilemektedir. Çocuğun gelişimi etkileyen önemli unsurlardan biri de eğitim ortamıdır. Eğitim ortamlarının çocuğun gelişimine, ilgisine ve ihtiyacına uygun olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Nitelikli eğitim ortamlarıyla etkileşimde olan çocukların öğrenme süreçleri daha kalıcı olmaktadır. Eğitim ortamı içerisinde yer alan unsurlardan biri de öğrenme merkezleridir (Çakır, 2011; Yaman, 2006). Okul öncesi dönemde öğrenme merkezi; sınıf içinde ve dışında var olan sınırları değişik yöntemlerle belirlenmiş, farklı eğitim materyalleri içeren oyun ve etkinlik alanlarıdır. İdeal bir anasınıfında 6 öğrenme merkezi bulunmaktadır. Bu merkezler; sanat merkezi, blok merkezi, müzik merkezi; dramatik oyun merkezi, fen merkezi ve kitap merkezidir (MEB, 2013). Bu merkezlerin düzenlenmesi ve merkezlerde bulunan materyaller çocuğun gelişimini ve öğrenme süreçlerini doğrudan etkilemektedir.

Çocuk blok merkezinde; küçük kas-büyük kas, el-göz koordinasyonunu geliştirebilmektedir. Sanat merkezinde; çocuklar çevreyi ve kendileriyle ilgili algılarını, duygularını ve düşüncelerini yansıtabilmektedir. Dramatik oyun merkezinde çocuklar farklı roller (Doktor, öğretmen, polis, anne-baba) deneyimleyebilmektedir. Bununla birlikte çocukların yaratıcılıkları ve sosyal alanları da gelişmektedir. Kitap merkezinde; dinleme ve anlatma, hayal gücü, dil becerileri gelişebilmektedir. Müzik merkezinde; sesleri ayırt etme, işitsel hafızaları, motor becerileri gelişmektedir. Fen merkezinde ise merakı, çevre ve doğaya ilgileri artabilmektedir (Aysu ve Aral, 2016; Erşan, 2011; Kaya, 2017). Bu öğrenme merkezleri kadar öğrenme merkezlerinde yer alan materyallerin çeşitliliği de önemli görülmektedir (Çelik ve Kök, 2007). Merkezler ile materyallerin çeşitli ve nitelikli olması çocukların yeni deneyimler kazanmalarını da desteklemektedir (Demiriz, Karadağ ve Ulutaş, 2003). Bununla birlikte çocuğun etkinliklerde aktif olabilmesi için merkezlerin oluşturulmasında raflar, dolaplar, halılar, bantlar gibi malzemelerle geçişli şekilde ayrılması ve sesli/hareketli merkezlerin sessiz/hareketsiz merkezlerden uzak olması, bazı merkezlerin aydınlık alanda olması gibi hususlar göz önünde bulundurulmalıdır (Dönmez, 2008; Gürpınar, 2006; Karaküçük, 2008; Kandır ve Çaltık, 2006).

Alanyazın tarandığında; Demirci ve Şıvgın (2017) öğrenme merkezlerinin düzenlenmesine yönelik yaptıkları çalışmada öğrenme merkezlerinin güncellenmesinde öğretmenlerin bilgilerinin eksik olduğunu belirlemişlerdir. Bununla birlikte nitelik ve nicelik yönünden yetersiz öğrenme ortamlarının çocuğun gelişimini olumsuz etkileyeceğini belirtmektedirler. Aysu ve Aral (2016) okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezlerine yönelik görüşlerini inceledikleri araştırmalarında öğretmenlerin öğrenme merkezleri konusunda desteğe ihtiyaç duyduğu sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde yapılan araştırmalar incelendiğinde öğrenme merkezlerinin çocuğun gelişiminde etkili olduğunu ve öğretmenlerin bu konuda donanımlı olmadığını göstermektedir (Çelik ve Kök, 2007; Gürpınar, 2006; Kandır ve Çaltık, 2006; Kubanç, 2014). Bu durum eğitim ortamının düzenlenmesinde okul öncesi öğretmenlerine nitelikli eğitim sunulması gerektiğini göstermektedir. (Kubanç, 2014; Güzelyurt ve Özkan, 2017).

Okul öncesi eğitimin amaçlarından biri de şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmaktır. Bu nedenle Türkiye’de okul öncesi

eğitim kurumları, dezavantajlı bölgelerdeki çocukların fırsat eşitliği yakalaması için eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır. Dezavantajlı eğitim ortamının düzenlenmesinde öğretmenlerin rolü bu bağlamda daha önemli görülmektedir (Özkubat, 2014). Öğretmen fiziksel ortamı düzenlerken çok dikkatli olmalıdır. Çocukların yaş gruplarını, gelişim özelliklerini, ilgi ve yeteneklerini ve uygun materyalleri göz önünde bulundurmalıdır. Bu doğrultuda eğitimin niteliğinin öğretmenin niteliğiyle paralel olduğu söylenebilmektedir (Kıldan, 2007; Özkubat, 2014). Eğitimin niteliğinin artması için öğretmenlerin hizmet öncesinde iyi eğitim alması ve hizmet içinde de eğitim almaya devam etmesi gerekmektedir (Aysu ve Aral, 2016). Okul öncesi dönemde becerilerin çocuklara kazandırılması için öğretmenlerin çocukların gelişimine ve ilgisine uygun biçimde öğrenme merkezlerini düzenlemesi ve gerekli değişiklikleri yapabilmesi gerekmektedir (Güleş, 2013; Haseski Demir, 2015).

Bu araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1.Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezlerine yönelik görüşlerinin alanyazına uygunluğu nedir?

2.Okul öncesi öğretmenleri eğitim programı içerisinde öğrenme merkezlerine ne düzeyde yer vermektedir?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada okul öncesi dönemde öğrenme merkezlerinin önemini ve eğitim programının içerisinde ne düzeyde yer verildiğini öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda incelenmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle eğitim ve çevre açısından dezavantajlı bölgelerde okul öncesi eğitim ve eğitim ortamlarının düzenlenmesi konusunda farkındalık oluşturması ve araştırmacıları yeni çalışmalar yapmaya teşvik etmesi yönünden katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim ortamlarının ve öğrenme merkezlerinin düzenlenmesine yönelik görüşlerini derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilimin amacı kişilerin mevcut olguya yönelik algılarını derinlemesine incelemek ve ortaya çıkarmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezlerine yönelik görüşleri mesleki deneyimleri ve görev yaptıkları bölgenin koşulları kapsamında incelendiği için olgu bilim deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Şırnak ilin, Silopi ilçesinde okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ile belirlenmiş 41 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyeti kadındır (f=41). Katılımcılar; 20-25 yaş (f=24), 26-30 yaş (f=11), 31-35 yaş (f=3), 36-40 yaş (f=1) ve 41-üstü yaş (f=2) aralığındadır. Katılımcılar ön lisans eğitimi (f=17), lisans eğitimi (f=23) ve lisans üstü (f=1) eğitim almıştır. Katılımcılar 0-3 yıl (f=30), 4-6 yıl (f=8) ve 7-10 yıl (f=4) arası mesleki deneyime sahiptir. Katılımcıların demografik özelliklerine yönelik bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri

		f	%
Cinsiyet	Kadın	41	100
	20-25	24	58,53
Yaş	26-30	11	26,82
	31-35	3	7,31
	36-40	1	2,43
	41 ve üstü	2	4,87
	Ön lisans	17	41,46
Eğitim	Lisans	23	56,09
	Lisans üstü	1	2,43
	0-3	30	73,17
Mesleki Deneyim	4-6	8	19,51
	7-10	4	9,75

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri 2018-2019 eğitim öğretim yılında alanyazın incelenerek araştırmacılar tarafından oluşturulmuş görüşme formuyla toplanmıştır. Görüşme formunda demografik özelliklere yönelik dört soruya ve öğrenme merkezlerine yönelik beş soruya yer verilmiştir. Veriler toplanmadan önce 10 okul öncesi öğretmeniyle pilot çalışma yapılmıştır. Uygulama sonrası öğretmenlerin birlikte değerlendirdiği iki soru birleştirilmiştir. Görüşme formunda demografik özelliklere yönelik dört soru ve öğrenme merkezlerine yönelik dört soru olmak üzere son şekli verilmiştir. Son şekli verilmiş görüşme Silopi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü izniyle okul öncesi öğretmenlerine uygulanmıştır. Görüşmeler esnasında, etik kurallar gereği okul öncesi öğretmenlerinin isimleri Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde ifade edilmiştir.

Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1.Öğrenme merkezlerinin çocuk açısından önemi nedir?

2.Sınıfınızda hangi öğrenme merkezleri bulunmaktadır?

3.Yer vermediğiniz öğrenme merkezi varsa hangileri ve nedeni nedir?

4.Öğrenme merkezlerini önem sırasına göre nasıl sıralarsınız? Sıralama nedeniniz nedir?

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Betimsel analiz tekniğinde veriler önceden belirlenen sorular veya temalar kapsamında sunulmaktadır. Bununla birlikte katılımcıların görüşlerini etkili şekilde yansıtmak için doğrudan alıntılara yer verilmektedir (Merriam, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2013). İçerik analizi ise, elde edilen verilerin ilişkilendirilmesi, gruplandırılması ve yorumlanmasıdır (Büyüköztürk, Çakmak Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2015). Araştırmada görüşme soruları temel alınarak temalar belirlenmiştir. Alt temalar ise, katılımcıların araştırma sorularına yönelik yanıtlarının içerik analizi tekniğiyle çözümlenmesi sonucunda tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler araştırmacılar tarafından incelenmiş ve kodlar belirlenmiştir. Çalışmada veriler araştırmacılarından bağımsız bir alan uzmanı tarafından daha incelenmiş ve kodlar belirlenmiştir. Araştırmacılar ve alan uzmanı tarafından belirlenen kodların tutarlılığı Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü (Güvenirlik= Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) kullanılarak incelenmiş ve kodlar arasında .84'lük tutarlılık olduğu tespit edilmiştir. Güvenirlik formülü kapsamında .70 ve üstü bir oran olması kodların güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda çalışmada belirlenen kodların güvenilir olduğunu söylenebilmektedir. Belirlenen tema ile alt temalar tablolarda gösterilmiştir. Tablolarda frekans

(f) ve yüzde (%) olarak ifade edilmiştir. Katılımcıların görüşlerini özetleyen bazı cümleler ise doğrudan alıntılarla sunulmuştur.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde belirlenen temalar ve alt temalar frekans (f) ve yüzde (%) olarak ifade edilmiştir.

Tema 1: Öğrenme Merkezlerinin Önemi

Araştırmada öğretmenlere yönlendirilen “Öğrenme merkezlerinin çocuk açısından önemi nedir?” sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri bu başlık altında toplanmıştır. Bu temaya ilişkin alt temalar Tablo2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrenme Merkezlerinin Önemine Yönelik Bulgular

	f	%
Keşif duygusunu destekler	14	34,14
Sosyalleşmeyi sağlar	11	26,82
Yaparak yaşayarak kalıcı öğrenmeyi destekler	10	24,39
Problem çözme becerisini geliştirir	6	14,63
Yaratıcılığını destekler	2	4,87
Zamanını planlama becerisi kazanır	2	4,87

Tablo 2’de okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezlerinin çocuk açısından önemi hakkındaki görüşlerine ilişkin tema ve alt temalar yer almaktadır. Öğretmenlere göre öğrenme merkezleri; keşif duygusunun desteklenmesi (f=14), sosyalleşmeyi sağlama (f=11), yaparak yaşayarak kalıcı öğrenmenin sağlanması (f=10), problem çözme becerisinin gelişmesi (f=6), yaratıcılığı desteklemesi (f=2) ve zamanını planlama becerisini kazanması (f=2) yönünden önemlidir.

Konuya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

“Çeşitli yaşantılar kazandırmak açısından öğrenme merkezleri önemlidir. Çocuk kendi hayal dünyasını yaşayabiliyor.” (Ö7)

“Çocuklar kendi oyunlarını istediği gibi oynayabiliyor.” (Ö19)

“Arkadaşlarıyla nasıl vakit geçireceğini, hangi oyunu oynayacağını kendi seçebiliyor. Arkadaş ilişkileride güçleniyor. Bu bağın daha çok artması için merkezlerin çeşitlendirilmesi, zenginleştirilmesi lazım. Ama bu şartlarda mümkün görünmüyor.” (Ö34)

Tema 2: Sınıfta Bulunan Öğrenme Merkezleri

Araştırmada öğretmenlere yönlendirilen “Sınıfınızda hangi öğrenme merkezleri bulunmaktadır?” sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri bu başlık altında toplanmıştır. Bu temaya ilişkin alt temalar Tablo3’te verilmiştir.

Tablo 3. Mevcut Öğrenme Merkezlerine Yönelik Bulgular

	f	%
Dramatik Oyun Merkezi	21	51,21
Kitap Merkezi	21	51,21
Fen Merkezi	21	51,21
Müzik merkezi	18	43,9
Blok merkezi	16	39,02
Sanat Merkezi	13	31,7
Hiç merkez yok	20	48,75

Tablo 3’te okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında bulunan öğrenme merkezleri hakkındaki görüşlerine ilişkin tema ve alt temalar yer almaktadır. Öğretmenler sınıflarında dramatik oyun merkezi (f=21), kitap merkezi (f=21), fen merkezi (f=21), müzik merkezi (f=18), blok merkezi (f=16), sanat merkezi (f=13) ve öğrenme merkezi olmadığını (f=20) olduğunu belirtmektedir.

Konuya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

“Sınıfımızda dramatik oyun merkezi var. Ama oyuncak yok. Bir iki tane bebek var sadece. Birçok merkez de yok.” (Ö4)

“Sınıfımda üç merkez var dramatik oyun merkezi, sanar merkezi ve fen merkezi. Sanat merkezinde çocukların boyları var. Her çocuğun kendşne ait boyası yok. Fen merkezinde de bir diş maketi ile bir iki sağlık dergisi var.” (Ö27)

“Merkez var demek doğrumu bilmiyorum. İçi boş, materyali olmayan tahta bir iki dolap var. Yok demek daha doğru olacak.” (Ö21)

Tema 3: Öğrenme Merkezlerinin Eksik Olma Nedeni

Araştırmada öğretmenlere yönlendirilen “Yer vermediğiniz öğrenme merkezi varsa hangileri ve nedeni nedir?” sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri bu başlık altında toplanmıştır. Bu temaya ilişkin alt temalar Tablo4’te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrenme Merkezlerinin Eksik Olma Nedenlerine Yönelik Bulgular

	f	%
Sınıfın küçük olması	16	39,02
Materyal eksikliği	15	36,58
Ekonomik yetersizlik	1	2,43
Materyallerin gelişimsel olarak uygun olmaması	1	2,43

Tablo 4’te okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında bulunmayan öğrenme merkezleri hakkındaki görüşlerine ilişkin tema ve alt temalar yer almaktadır. Öğretmenler sınıfın küçük olması (f=16), materyal eksikliği (f=15), ekonomik yetersizlik (f=1) ve materyallerin gelişimsel olarak uygun olmaması nedeniyle sınıflarında öğrenme merkezlerinin eksik olduğunu belirtmektedir.

Konuya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

“Sınıf küçük olduğu için herhangi bir öğrenme merkezi yok. Öğrenciler zor sığıyor sınıfa.” (Ö12)

“Köy okulundayım değil merkez, sınıf bile yok diyebilirim. Bu şartlarda ne yapacağımı da bilmiyorum. Meslekteki ilk senem. Hiç böyle olacağını düşünmemiştim.” (Ö28)

“Merkez dolapları var ama içi boş. Materyal alacak bütçe de yok. Dolaplar boş duracağını sınıftan çıkardım. Zaten sallanıyordu. Bir çocukun üstüne düşse daha fena.” (Ö33)

Tema 4: Öğrenme Merkezlerinin Önem Sırası

Araştırmada öğretmenlere yönlendirilen “Öğrenme merkezlerini önem sırasına göre nasıl sıralarsınız? Sıralama nedeniniz nedir?” sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri bu başlık altında toplanmıştır. Bu temaya ilişkin alt temalar Tablo5’te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrenme Merkezlerinin Önem Sırasına Yönelik Bulgular

	f	%
Fen merkezi	26	63,41
Dramatik oyun merkezi	25	60,97

Kitap merkezi	18	43,9
Müzik merkezi	18	43,9
Sanat merkezi	17	41,46
Blok merkezi	14	34,14

Tablo 5’te okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezlerinin önem sırası hakkındaki görüşlerine ilişkin tema ve alt temalar yer almaktadır. Öğretmenler öncelikle fen merkezine (f=26), dramatik oyun merkezine (f=25), kitap merkezine (f=18), müzik merkezine (f=18), sanat merkezine (f=17) ve blok merkezine (f=14) yer vermektedir.

Konuya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

“Çocukları dışarıya çıkaramıyorum. Fen merkezine dışardan getirdiğim malzemeleri koyuyorum. Çevrelerini fark etmeleri için önemli.” (Ö8)

“Oyun alanımız yok. Çocuklar oyun oynamak istiyor. Sınıfımda kız öğrenci çok olduğu için dramatik oyun merkezini öncelikli olarak kurdum. Kitap merkezimiz de var ama kitap sayısı çok az.” (Ö22)

“Öncelikle dramatik oyun merkezi, sonra blok merkezi ve sanat merkezi. Beraber oyun oynamak istiyorlar. Vaktimiz hep sınıfta geçiyor. Sanat merkezinde resim yapıyorlar.” (Ö31)

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Okul öncesi dönemde öğrenme merkezlerinin öneminin incelendiği bu çalışmada öğretmenlerin öğrenme merkezlerinin çoğunluğuna yer vermemesi ve hangi merkezleri hangi becerileri desteklemekte kullandığını belirtmemesi okul öncesi öğretmenlerinin çoğunluğunun öğrenme merkezlerinin öneminin ve eğitimdeki yerinin farkında olmadığını ortaya koymaktadır. Öğrenme merkezlerinin önemini öğretmenlerin yeterince bilmemesi çocuklara zengin eğitim ortamı oluşturulamadığını düşündürmektedir. Okul öncesi dönem çocuğun çevrenin etkisine en açık olduğu dönemdir. Bu nedenle çocuklara sunulacak nitelikli ortamlar doğrudan çocuğun gelişimini etkilemektedir. Çocuğun evden sonra en çok zaman geçirdiği yer olan okul ortamında çocuğa donanımlı bir eğitim ortamı sunulmaması ya da hangi becerilerinin destekleneceği bilinmeden sunulan eğitim ortamı çocuğun yeni yaşantılar kazanmasını engelleyebileceği gibi olumsuz yaşantılar kazanmasına da neden olabilmektedir. Çelik ve Kök (2007) öğrenme merkezlerinin çocuğun günlük yaşamı için temel olan becerilerin kazanılmasında önemli yeri olduğunu belirtmektedir. Aysu ve Aral (2016) ise öğrenme merkezlerinin ve eğitim ortamının düzenlenmesinin eğitimin niteliğinin artması için önemli olduğunu vurgulamaktadır Bununla birlikte *Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezleri hakkındaki görüş ve uygulamalarının incelemesi* isimli çalışmalarında öğretmenlerin öğrenme merkezleri konusunda donanımlı olmadıklarını belirlemişlerdir. Bu bulgu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir.

Araştırma kapsamındaki okul öncesi eğitim kurumlarının yarısında dramatik oyun merkezinin (f=26) ve fen merkezinin bulunduğu (f=25), kitap merkezinin (f=24) çok az kurumda mevcut olduğu belirlenmiştir. Diğer merkezlere yer verilmediği ya da materyallerinin eksik olması nedeniyle işlevsel olmadığı belirlenmiştir. Bu durum okul öncesi eğitim kurumlarının çocuklara nitelikli ve ihtiyaca yönelik eğitim ortamı sunma konusunda yetersiz olduğunu düşündürmektedir. Bölgenin dezavantajlı olduğu eğitim ve eğitim ortamı durumunu azaltabilmek için öğretmenlerin bulunduğu şartlar içerisinde eğitim ortamını düzenleme bilgisine ve isteğine sahip olması gerekmektedir. Öğretmenler öğrenme merkezlerinin eksik olmasının temel nedenini çevresel ve ekonomik faktörlere bağlamıştır. Silopi ilçesinin sosyal ve ekonomik yönden dezavantajlı olması ile öğretmenlerin çoğunluğunun mesleğe yeni başlamasının bu durumun temel nedeni olarak düşünülmektedir. Güzelyurt ve Özkan (2018) Türkçeyi tam anlamıyla bilmeyen çocukların gelişiminde çocuk kitaplarının önemli yeri

olduğunu bu nedenle de evde ve okul öncesi eğitim kurumlarında çocuk kitaplarının işlevsel olarak kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarında kitap merkezine yeterince yer verilmemesi dil gelişimi yönünden dezavantajlı öğrencileri destekleyici eğitim ortamı sunulmadığını da ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte blok merkezine çok az yer verilmesi ve dramatik oyun merkezinin niteliksel olarak yetersiz olması eğitim ortamının grup oyunları açısından yetersiz olduğunu düşündürmektedir. Çocukların okul öncesi dönemde kazandığı en önemli beceriler arasında sosyalleşme ve iletişim kurma becerisi yer almaktadır. Blok merkezi ve dramatik oyun merkezi gibi grup oyunlarının oynanmasına uygun olan merkezlere yer verilmesi çocukların sosyalleşmesi, akran ilişkilerini geliştirmesi için oldukça önemli görülmektedir. Bu merkezlerin eksikliği ya da niteliksel olarak yetersizliği çocukların doğal süreçler içerisinde etkileşim kuramamasına neden olabilmektedir. Benzer şekilde Kandır ve Çaltık (2006) öğretmenlerin ilgi köşelerine yönelik görüşlerini incelediği çalışmalarında öğretmenlerin ilgi köşelerinin düzenlenmesi ve nitelikli eğitim ortamı sunulması konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığını belirlemiştir. Bu bulgu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir.

Sonuç olarak, okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezlerinin çocuğun gelişimindeki öneminin farkında olmalarına rağmen ekonomik ve fiziki yetersizlik nedeniyle öğrenme merkezlerine yeterince yer veremediklerini belirtmektedirler. Bununla birlikte okul öncesi öğretmenlerin mevcut koşullarda öncelikli öğrenme merkezlerini seçme ve düzenleme konusunda donanımlı olmadığı belirlenmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda öneriler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır;

- Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim kurumlarının bütçelerinde iyileştirme yapabilir.
- Eğitim ortamlarının düzenlenmesi, ihtiyacın belirlenmesi ve mevcut şartlarla nitelikli eğitim ortamı hazırlama konusunda görev yapan okul öncesi öğretmenlerine hizmet içi eğitim verilebilir.
- Dezavantajlı bölgelerde sınıf düzenlenmesi ve materyal tasarlama üzerine araştırmacılar çalışmalar yapabilir ve öğretmen adaylarıyla öğretmenlere rehber olabilir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarının düzenlenmesinde okul öncesi öğretmenleri ve mimarlar fikir alışverişi yapabilir.
- Okul Öncesi Eğitim Programı'nda eğitim ortamlarının düzenlenmesine yönelik daha kapsamlı bilgiye yer verilebilir.

Kaynakça

- Aysu, B., & Aral, N. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezleri hakkındaki görüş ve uygulamalarının incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 24(5), 2561.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Çakır, A. (2011). *Okul öncesinde ilgi köşelerinin düzenlenmesinin ve kullanılmasının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniv.
- Çelik, M., & Kök, M. (2007). Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim ortamı ve donanımın önemi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 158-170.
- Dönmez, B. (2008). Okul ve sınıf ergonomisi ya da insanı incelemek. *Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 4(11), 10-14.
- Demirci, F. G., & Şıvgın, N. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezleri ile ilgili uygulama ve görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 12(18), 271-292.
- Demiriz, S., Karadağ, A. & Ulutaş. İ. (2003). *Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim ortamı ve donanım*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erşan, E. (2011). *Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin ilgi köşelerinde serbest oyun etkinlikleri ile ilgili görüş ve uygulamalarının incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara
- Güleş, F. (2013). *Okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin kalite standartlarının belirlenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Güzelyurt, T., & Özkan, Ö. (2017). Okul öncesi dönemde çevre eğitimi uygulama örneği: merhaba kozalak ve kozalağın sesi etkinlikleri. *Electronic Turkish Studies*, 12(28).
- Güzelyurt, T. & Özkan, Ö. (2018). *Okul Öncesi Dönemde İkinci Dil Öğretimi: Silopi Durum Çalışması*. Üç Ülkenin Kavşağında Uluslararası Silopi Sempozyumu, Şırnak. (26-27 Ekim).
- Gürpınar, H. A. (2006). *Okul öncesi öğrenime devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenleri* (Yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Haseski Demir, F. (2015). *Okulöncesi eğitim kurumlarında fen eğitiminde kullanılan materyallerin okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Karaküçük (2008). Okul öncesi eğitim kurumlarında fiziksel/mekansal koşulların incelenmesi: Sivas ili örneği. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(2), 307-320.

- Kandır, A., & altık, İ. (2006). Okul öncesi eğitim kurumlarında görevli öğretmenlerin okulların fiziksel koşullarına ve sınıflarındaki ilgi köşelerinin özelliklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Mesleki Eğitim Dergisi*, 8(15), 40–62.
- Kaya, İ. (2017). *Okul öncesi eğitim kurumlarında fiziksel mekan düzenlemeleri*. Ankara: Pegem.
- Kıldan, O. (2007). Okul öncesi eğitim ortamları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 15(2), 501-510.
- Kubanç, Y. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarının fiziki durumunun incelenmesi, *Journal Of International Social Research*, 7(31), 665-688.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri* (S. Turan, Çev. Ed.) Ankara: NOBEL Akademik Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Ankara: Milli Eğitim.
- Özkubat, S. (2014). Okul öncesi kurumlarında eğitim ortamlarının düzenlenmesi ve donanım. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 58-66.
- Unutkan Polat, Ö., (2006). *Okul öncesinde ilköğretime hazırlık*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Uludağ, Z. (2008). İnsan ve mekân ilişkisinde okul. *Eğitim-Öğretim ve Bilim Dergisi*, 11, 20.
- Yaman, E. (2006). Eğitim sistemindeki sorunlardan biri boyut: büyük sınıflar ve sınıf yönetimi. *Journal of Turkish Educational Sciences*, 4(3).
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Genişletilmiş Baskı) Ankara: Seçkin Yayınevi.

Pre-school Teachers' Opinions on Learning Centers

Introduction

Pre-school education is a step-in education where the teacher lays the foundation for the primary school in children and brings out the potential of the children. As is the case with any other stage in education, pre-school education also has a systematic and planned structure (Polat Unutkan, 2006). The elements constituting this structure affect the children's development as well. One such element is learning centers (Çakır, 2011; Yaman, 2006). Learning centers in the pre-school period are spaces both in and outside of class, filled with different educational materials where children can play and do activities and whose borders are defined using various methods. An ideal pre-school has six learning centers: art center, block center, music center, drama center, science center, book center (MEB, 2013). The diversity of the materials in these areas are as important as the existence of such places (Çelik and Kök, 2007). The variety and quality of the materials and the centers help children gain new experiences (Demiriz, Karadağ & Ulutaş, 2003). Some other things to consider while building these centers are that the spaces should be divided into different areas using shelves, cabinets, carpets, tapes, etc., the quiet/still centers should be located far away from the noisy/active centers, some centers should receive lots of natural light, etc. (Dönmez, 2008; Gürpınar, 2006; Karaküçük, 2008; Kandır and Çaltık, 2006). The most crucial part to play in building learning centers and offering high-quality spaces for education belongs to pre-school teachers (Kubaç, 2014; Güzelyurt and Özkan, 2017). The purpose of this study is to analyze the teachers' views on the importance of learning centers in the pre-school period and on how much they should be used in education.

In this study, answers to the following questions were sought.

1. What are the pre-school teachers' views on the learning center?
2. To what extent do preschool teachers place learning centers in the education program?

Method

In order to examine the pre-school teachers' views on the organization of educational environments and learning centers, phenomenology of qualitative research methods is used. The study group of this research consists of 41 pre-school teachers employed in the 2018-2019 school year in Silopi, Şırnak, Turkey. Semi-structured interviews were used to collect data for the study. The data were analyzed with descriptive analysis technique and content analysis technique. The data obtained from the study were examined by the researchers and the codes were determined. In the study, the data were examined by an independent researcher and codes were determined. The consistency of the codes determined by the researchers was examined by using the reliability formula ($\text{Reliability} = \text{Consensus} / (\text{Consensus} + \text{Disagreement})$) of Miles and Huberman (1994) and it was found that there was a .84 consistency between the codes.

Results, Discussion, and Conclusion

It was determined that the pre-school teachers are not aware of the place and importance of learning centers in educational strategies. The fact that the teachers are not well-informed about the importance of such centers leads us to believe that the children are not provided with a rich educational environment at school. Half of the schools participating in this study are found to have built drama and science centers on school grounds. Other centers are either non-existent or non-functional due to a lack of materials. It can be concluded that these schools are not well-equipped to offer quality education for children. The teachers stated that the reasons for the lack of learning centers are economical and environmental factors. Financially unstable and disadvantageous background of Silopi seems to be the reason for this lack of centers. However, only accommodating drama and science centers is insufficient and considering the need for a

more encompassing and intensive language education that this specific region requires, the need for book centers is grand. The lack of priority in building book centers shows that the teachers are not well-equipped about the merits of learning centers.

In light of this information, the recommended solutions are listed below:

- Pre-schools should receive bigger budgets from the Ministry of National Education.
- Pre-school teachers should receive in-service training in organizing learning centers and classrooms.
- More research should be done to guide teachers on class organization and material design in disadvantageous regions.

Key Words: Pre-School Education Institutions, Learning Center, Teacher View, Silopi.

Ek 1: Silopi İle Milli Eğitim Mdrlđđ Grřme Formu Uygulama İzni

T.C.
SİLOPİ KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 19679447-200-E.2676389
Konu : Okul Öncesi Öğretmenlerinin
Öğrenme Merkezlerine İlişkin Görüşleri

07/02/2019

KAYMAKAMLIK MAKAMINA
SİLOPİ

Şırnak Üniversitesi Silopi Meslek Yüksekokulu Çocuk ve Gençlik Hizmetleri Bölümü Çocuk Gelişimi Programı Öğrencilerinden Filis DAYANAN, Seher ÇAKIR , Ayten DENRİ ve Gülşay ÇOMAK'ın Öğr.Gör.Tuğçe GÜZELYURT danışmanlığında "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrenme Merkezlerine İlişkin Görüşleri" konulu çalışmaları ve veri toplamak amacıyla İlçemizde bulunan Anaokullularda anket yapılması Müdürlüğümüzce uygun değerlendirilmektedir. Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde;

Olurlarınıza arz ederim.

Bülent DAYANAN
İlçe Milli Eğitim Müdürü

OLUR
07/02/2019

Dr. Sezer İŞIKTAŞ
Kaymakam

EK:
1- Görüşme Formu

Adres: İlçe milli eğitim müdürlüğü
Elektronik Ağ:
e-posta: i5423287234@gmail.com

Bilgi için:
Tel:
Faks:

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden de0c-4353-32ce-88b4-b882 kodu ile teyit edilebilir.